

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Qualis, quantae q[ue] praestantiae sit castitas uirginalis
cap. ii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

clofos uirginitatis præstantiam. E diuerso autem per
 ligna dicit significari uirginitatem sed fatuam, & imper
 fectam: per foenum rationale connubium, per stipu
 lam, fictam pœnitentiam, & mendacem cœlibatum.
 Huiusmodi etiam tripartitæ diuisionis figura in ea ipsa
 Noe arca multo expressius continetur: in qua accurat
 tissime trifida dominus facienda mandauit. Hoc est
 tres descriptiones habitantium: infra scilicet, supra, &
 in medio. Infima siquidem habitatio thalamum indi
 cat conjugatorum, media uero demonstrat continen
 tium sedem: suprema autem, quæ propinqua magis
 cœlo est, uirginitatis solum præfiguratur. Hæc est tri
 plex sanè totius humanæ uitæ distinctio sancta, & ap
 probata diuinitus: quam Christianum, & catholicum
 dogma, & omnis recte, honesteq; uiuendi disciplina
 ita præscribit, & numerat, ut citra hos tres ordines ne
 get quenquam posse alia uia saluari, & placere Deo.
 Hic est ergo populus, qui saluatur, sed quia nõ est par
 omnium præmium, nec idem in fide meritum, ideo
 pro diuersitate officiorum erunt & in cœlo diuersæ
 mansiones, secundum illud saluatoris nostri dicentis.
 In domo patris mei mansiones multæ sunt. Verum
 quum nobis de his tribus ordinibus hominum latius
 differendum sit, iam adiutore Deo de uirginibus pri
 mo dicere incipiamus.

1. Cor 3

Gene. 6

Ioan. 14

Qualis quantæq; præstantiæ sit castitas uir
 ginalis. Cap. II.

Magna est profecto pudicitia conjugatorum,
 quæ iuxta parabolam redemptoris trigessimam
 rependit fructum: maior uero cœlibum conti
 nentia, quæ sexagesimum: sed maxima omnium uir
 ginitatis integritas, quæ reddit centesimum. Tenet
 hæc omnis pudicitia principatum: tantoq; præstat
 interuallo quanto sexaginta exuperant triginta: &
 quanto rursus excellunt sexaginta, & triginta centum.

A liii

DE SACRIS VIRG.

Luc. 10

Exod. 1

Exod. 1

Exod. 1

Et enim hic in tantis concupiscentiæ stimulis uirginem
 perdurare, supra naturæ planè nostræ uires esse uide-
 tur: et angelicum munus sanè potius quàm huma-
 num: quoniam iuxta illud: Quæ non nubent, et qui
 uxores non ducent, æquales sunt angelis Dei. Nam
 quod nunc angelorum duntaxat proprium est: erit tunc
 eis post resurrectionem commune cum hominibus.
 Quamobrem qui uirgines sunt, & continentes iam res-
 surrectionis filii merito dici possunt: quum interim,
 quod futuri sint aliquando in coelo, iam hic cæperint
 esse degentes in terris. Est ergo commune donum &
 angelorum, & hominum continentia: at qui id èt in
 his supra angelorum uirtutem eminent, ut caro ipsa nes-
 scia carnis sit. Angelis namq; naturæ beneficio, non ul-
 lo suo studio, aut uirtute uirginitas inest: at hominibus
 nihil ferè auersum magis à natura corporis, quàm ista
 ipsa continentia uirginalis. Sed enim quicquid in ea re
 præstatur, id diuinæ magis gratiæ, quàm animi uirtus
 est, aut quàm hominis ingenio tribuendum est. Ange-
 lorum itaq; uirginitas felicior sanè est: sed hominum
 fortior, atque etiam admirabilior. Satis ergo uel ex
 eo patet, quomodo homines fragili adhuc carne cir-
 cundati ad angelicæ uitæ similitudinem propius acce-
 dant, & uirginitatis decore primam illam parentum
 nostrorum innocentiam representent: quam illi ipsi ser-
 uarunt, quandiu in terrestri paradiso sine peccato man-
 serunt. Nullus enim ante ipsam eorum inobedientiam
 rei ueneræ locus fuit: sed post peccatum patefactus
 est huc concupiscentiæ, sicut reliquis appetitibus ad-
 tus: qua natura ipsa mortalitati hominum, quam in-
 duxerat tunc temporis peccatum, maris, & foeminæ
 commixtione succurreret: et mortale genus propaga-
 tionis ope repararet. Quanto uero præstet corru-
 ptioni uirginitas, hinc uel maxime apparere potest:
 quæ uirgo illa sanctissima ex suis castis uisceribus nobis

LIBER PRIMVS.

peperit saluatorem Deum et hominem Iesum: quod quidem miraculum per tot sæcula nullus nobis corruptæ mulieris quantumuis sanctæ partus efficere unquã potuit. Ex quo factum est, ut contracta sordes illa peccati, quæ statim ab initio totum mundum ob præuaricationem corruptæ mulieris infecerat, ob partum interneratæ uirginis tota deterfa sit: et subinde omnis mundus à letali contagio liberatus. Non est ergo cur amplius accusetur uirginitas sterilitatis, et quasi inanis, et infructuosa damnetur: quum sola uirgo preciosissimo suæ inuiolatæ uirginitatis fructu, quicquid maligni fuerat, antea perpetratum ita admirabiliter correxerit: ut mortem in uitam, et culpam commutarit in gratiam.

Hæc est, Deipara uirgo Maria, quæ ex sua carne purissima nobis ædidit redemptorem: et quæ prima omnium uirginitatem suam domino consecrauit: ex quo meruit eius effici mater, cuius et sponsa: et eius genitrix esse, cuius et filia. Hinc primum constat defluxisse illud sanctum institutum uirginitatis despondendæ Deo: ut nunc fit: et inde et Deum sponsum, et sponsam uirginem dici coeptum. Non imus tamen inficias et Hierosolymis uirgines quondam fuisse ad ministerium templi dicatas: sed nulla earum ante Deiparam uirginem inuenta est, quæ perpetuo in Dei sponsalia accersita diuinitus, seipsam Deo tam mente, quàm carne dicauerit. Uirginitatem quidem et illæ seruabant, sed tunc cui seruarent nesciebant. At qui modo apud Christianos ob amorem Christi tam late patet uirginitatis decor, ut non tantum fœminis dignitas huius nominis tribuatur, sed etiam maribus. Vnde in Apocalypsi Ioannes. Hi sunt, inquit, qui cum mulieribus non sunt coinquinati, uirgines enim sunt, et sequuntur agnum Apoc. 14 quocunq̃ ierit. Christus sanè uirgo, et Maria uirgo in utroque sexu sanctæ uirginitatis mysteria consecraverunt. Verum dicat aliquis. Quid de nuptiis? nonne et

DE SACRIS VIRG.

sanctæ, & benedictæ sunt : & à Deo ab ipso rerum præ-
 mordio consecratæ . Sanctas quidem atque honorifi-
 cas & honestissimas esse nuptias , quis sanus neget :
 Sed nos modo ut Diuus Hieronymus ait , ita recipi-
 mus nuptias , ut tamen uirginitatem nuptiis præfere-
 mus . Iccirco recte facere dicimus , qui matrimonium
 pari , & uirginitatem impari numero conferant : ac tan-
 tum inuicem distare dicant , quantum par & impar inter
 se differunt . Constat autem numerum imparem longe
 perfectiorem esse pari : & iccirco ipsi Deo maxime cõ-
 uenire . Vnde ille . Numero Deus Impare gaudet . Nã
 et nos Christiani Deum dicimus trinum , & unum , nu-
 mero semper impari . Vnus enim in substantia est , tri-
 nus autem in personis . In arca quoque Noe de im-
 mundis animalibus bina & bina : de mundis uero se-
 ptena , & septena seruasse memoratur . Ethnici etiam
 ipsi in suis superstitionibus obseruabant , ut diis suis ma-
 nibus pari numero binas ubiq; aras dicarent , superis
 uero dispari semper numero ternas . Ob eam quoque
 rationem tres gratias dixere , et musas nouem . Recte
 igitur impari numero uirginalis status , & pari matrimo-
 nialis copula designatur . Porro uirginitas singularis
 semper manet : matrimonium autem non nisi duorum
 numero perficitur : sic enim scriptum est . Erunt duo
 in carnem unam . Apparet ergo sanctitas matrimonii ,
 et si magna est , inferior tamen esse uirginitate , ac etiã
 coelibatui posthabenda . Matrimonium siquidem ter-
 ram replet , uirginitas paradysum : matrimonium ter-
 rena tantum sapit , uirginitas , ac coelibatus etiam cœ-
 lestia . Nuptiæ etenim corpori duntaxat seruiunt , pers-
 stantq; tam diu , donec alterius morte solutæ unã cum
 cadaueribus efferantur . At qui sane uirginitas , et si
 integritate carnis uideatur potissimum constare , ani-
 mi tamen sapit naturam , et commercio interioris
 hominis impensius delectatur : cum quo ẽ terris

Gen. 7

Gen. 1

Gen. 1

transcendens relicto quicquid terrenum est, & coelestia omni affectu, ac tota mente complectitur. Verum quia uirginitas uera proprie in anima est, ideo secuta animæ naturam, nequaquam extinguitur cum corpore: quinimmo tum maxime sentit uirtutem suam, quum relicto corpore, Christo sponso suo arctius copulatur: & absq; ullo amplius periculo, aut metu corruptionis indiuidua ei charitate coniungitur. Tunc enim perficitur illud coeleste connubium, & nuptiæ sempiternæ Dei, & animæ. Duplex quidem constat esse connubium, unum carnale scilicet, quod est legitima maris, foeminæq; coniunctio: alterum spirituale, uidelicet quum anima Christo Deo per carnis integritatem, superatis mundi turbibus copulatur. Et circa uirgo Deo deuota dum in hoc sæculo degit sponsa Christi est: quum uero hinc exierit, & ad nuptias illas coelestes ingressa fuerit, tunc merito coniuncta, deo coniunx appellabitur. Sponsalia nanque uirginum consummantur, ac perficiuntur in coelis: quando anima uinculis carnis exuta suum tandem complexa dominum, in coelesti thalamo ad sempiternum æuam fungendum confederit. Hanc autem præstantiam uirginitatis optime testatam apud posteros reliquit suo exemplo Helena Constantini imperatoris inclyta mater, & optima serua Iesu Christi: quæ, ut refert post Eusebium eius interpretes Rufinus, dum esset Ierosolymis ubi sanctam Christi crucem inuenit, uirgines quas ibi reperit Deo sacratas omnes inuitauit ad prandium, easq; in sponsi gloriam tanta ueneratione prosecuta est, ut indignum duxerit, si in eo conuulio hæc alio uterentur seruitio, quàm suo. Quare suis ipsamet manibus uelut uilissima famula aquam infudit, cibum apposuit, poculum porrexit quasi illæ coelestes reginæ, ipsa terrestris: tantoque eis inferior, quanto terrena coelestibus.

DE SACRIS VIRG.

Ioan. 2

Sed non est propterea quod damnet quis ullo pacto conu-
nubium, quod inferiori gradu uirginitati succedat: quum
Deus ipse et dominus Iesus non nisi ex coniugata uir-
gine uoluerit nasci: et in suo ortu ita uirginitatem eli-
gere, ut nuptiis nullo pacto quicquam uideretur detra-
here uoluisse. Idem ferme innuitur, quod ille quoque nup-
tius interesse uoluerit: ubi deficiente uino, ex aqua uinum
fecit, multo laudabilius priore. Per uinum quidem
quod in nuptiis defecit, designatur uoluptas matrimo-
nii, quae cito consumitur: per aquam uero illo priore
uino meliorem effectam, intelligitur continentia casti-
tatis multo praestantior matrimonio, quod deficiente
uino diximus comparari. In principio enim bonum
fuit matrimonium, quod per uinum figuratur: at in fine
melior uirginitas, quam per aquam uinum factam aptis-
sime interpretari ualemus. Non est ergo quod quisquam
audeat improbare, quod dominus ipse tam officiose
probauit: neque dubitare utri plus detulerit uirginitati,
an matrimonio, quum nobis ex matris electione, et
ex discipuli dilectione, et ex propria uirginitatis obser-
uatione, apertum uerum apertissimis argumentis oste-
derit. Idcirco hanc ille in semetipso seruauit sanctis-
sime, in matre elegit singularissime in Ioanne dilexit
ardentissime, et nunc in cunctis approbat uehementis-
sime.

Quid sit, quod quum tantae praestantiae sit uirginitas,
nemini praecipitur. Cap. III.

Non est autem quod quisquam admiretur, aut an-
xius quaerat, quid est quod quum tantae praestan-
tiae sit uirginitas, nullibi tamen legatur ex prae-
cepto legis à Deo cuiquam indici, nisi uouenti. Id sa-
ne contigit, quod perfectorum est, et per paucorum ho-
minum seruare castitatem: atque propterea uoti eam
tantum esse uoluit, non praecipit. Quocirca Pharis-
saeis dicentibus domino, Non ergo expedit nuberes

Matth. 19